

Рішення Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України статті 375 Кримінального кодексу України

За офіційним повідомленням Конституційного Суду України 11 червня 2020 року ним ухвалено Рішення у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України статті 375 Кримінального кодексу України (далі – Кодекс). Цим Рішенням Суд визнав неконституційною оспорювану статтю Кодексу.

У цьому Рішенні зазначається, що статтею 375 Кодексу встановлено кримінальну відповідальність суддів за постановлення «завідомо неправосудного» вироку, рішення, ухвали або постанови.

Автори клопотання наголошували, що сполучення слів «завідомо неправосудного» є оцінним, його зміст законодавчо не визначений, що не забезпечує передбачуваності застосування оспорюваної норми Кодексу. На думку народних депутатів України, стаття 375 Кодексу суперечить принципу верховенства права, що порушує вимоги низки статей Основного Закону України.

Вирішуючи порушене у конституційному поданні питання, Конституційний Суд України виходить, зокрема, із того, що в статті 375 Кодексу не встановлено критеріїв, за якими можна визначити, який вирок, рішення, ухвала або постанова судді (суддів) є «неправосудними», а також не розкрито змісту сполучення слів «завідомо неправосудний», що може призвести до неоднозначного розуміння складу злочину, кваліфікацію якого здійснено за цією нормою.

У Рішенні наголошується, що кримінальний закон (стаття 375 Кодексу) має відповідати вимогам юридичної визначеності, ясності, недвозначності та передбачуваності. Це є гарантією здійснення суддею правосуддя на засадах верховенства права та ефективної реалізації кожним конституційного права на судовий захист.

Встановлення кримінальної відповідальності за постановлення «завідомо неправосудного» судового рішення створює ризики та можливості для впливу на суддів. На думку Суду, конституційні приписи щодо незалежності суддів нівелюються внаслідок юридичної невизначеності статті 375 Кодексу.

З огляду на викладене, Конституційний Суд України встановив, що стаття 375 Кодексу суперечить принципів верховенства права, а саме такому його елементові, як юридична визначеність, та не узгоджується з принципами незалежності суддів, обов'язковості судового рішення, а отже, суперечить частині першій статті 8, частинам першій, другій статті 126, частині першій, пункту 9 частини другої статті 129 Конституції України.

Встановивши невідповідність Основному Закону України статті 375 Кримінального кодексу України, Конституційний Суд України відтермінував втрату чинності цієї статті на шість місяців з дня ухвалення Судом рішення про її неконституційність, у зв'язку з чим Верховна Рада України має привести

нормативне регулювання, встановлене цією статтею у відповідність із Конституцією України та цим Рішенням.

Повний текст Рішення доступний за посиланням.

<http://www.ccu.gov.ua/docs/3127>